

Jeg tar gjerne æren

SINT: Tidligere partisekretær i Arbeiderpartiet, Haakon Lie, har ikke mye til overs for Lund-kommisjonens rapport. FOTO: VIDAR RUUD/A-PRESSEN

OSLO: Haakon Lie frakjenner Lund-kommisjonen enhver ære. – Kommisjonen har ikke en gang greid å fremstille historien korrekt. Vesentlige hendinger som Korea-krigen blir borte. Og for min egen del vil jeg bare si at jeg ikke tar avstand fra den kampen som ble ført mot kommunistene. Og dersom det hadde vært korrekt at jeg - slik Lund-kommisjonen hevder - burde hatt større ære av det som skjedde, så ville jeg ta imot det med glede. Men det var altså ikke meg som sto for den delen av kampen.

HA: GUTTORM LYSHAGEN

Han er mildt sagt forbanna nå, Haakon Lie, etter å ha lest Lund-kommisjonens rapport. Han blir utpekt som en av hovedmennene bak kartleggingen av kommunistene, både i perioden fra 1948 til 1951/52 - og for perioden fra 51/52 til 1969. I den siste perioden inngår også avlytting av kommunistenes møter i Folkets Hus.

Jeg slåss mot kommunistene i 1923. Da sto kampen om Arbeiderpartiets selvstendighet - og vi berget den. Dagen etter kom kommunistene på gata med en ny avis, sjølsagt betalt av Moskva. Fra da av var kommunistene styrt av Moskva. De var ikke et selvstendig parti, men en filial.

GERHARDSSEN VAKLET

Så kommer vi til 1945. Jeg slåss imot Einar Gerhardsens forslag om at kommunistene skulle bli med i regjeringen. Vi vant også den kampen, og Einar var glad for det til slutt - han også. Martin Trammøl var den som første satte foten ned.

I 1948 vet alle hva som skjedde, og det har også Lund-kommisjonen fått med seg. Da sto det om vår selvstendighet som nasjon, og de norske kommunistene ble betraktet som femtekolonister. Det var da Forsvaret kom til oss for å få hjelp, og det fikk de. Kamouflerte etterretningsfolk startet kartleggingen, og de fikk hjelp fra våre folk. Hvor skulle de ellers få hjelp fra? Det var jo vi som kunne noe om dem - det var jo vi som slåss med dem ute på arbeidsplassene hver eneste dag.

Kommisjonen glemmer det, og den glemmer også det faktum at alle våre ledende tillitsvalgte hadde sittet som fanger av tyskerne under krigen. Vi hadde krigens minner med oss, vi spurte ikke om det var rett eller galt å delta. Vi bare gjorde det.

HOLD KJEFT

Og - kommisjonen glemmer også en annen vesentlig ting, nemlig at krigen hadde lært oss at informasjonen ikke skulle flyte fritt om alt. Du skulle ikke vite mer enn det du behøvde å vite. Og dette var altså ikke mitt bord. Einar Gerhardsen, som statsminister, visste sjølsagt mye mer enn meg om dette. Han fikk beskjed fra sine folk i etterretningen.

Mens den mektige Haakon Lie ikke visste noe?

Sjølsagt tilfalt det også meg informasjon, fra mange hold. Men det var ike mitt apparat. Og når jeg fikk slik informasjon, så var det også et spørsmål om hvor mye nytt det var i den. Vi hadde som kjent et svært godt apparat sjøl.

Men fra 1951/52 var ikke behovet helt det samme, ifølge Lund-kommisjonen?

Ja, og da glemmer kommisjonen beleiringen av Berlin og Korea-krigen, som på mange måter skapte en større krigsfrykt enn i 1948. Kommisjonen hopper også over at NKP mottok over 100.000 dollar fra Moskva i perioden 1952 - 1957, en sum som tilsvarer over 1 million dollar i dagens pengeverdi. Og dette er ikke mine tall, men historikernes tall. Var det noen grunn til å tro at faren var over?

Knut Løfsnes, SVs første formann, rapporterte til Moskva om partiet som var på beddingen, og at han skulle bli dets første formann. Vi vet mye om ham, blant annet at han fikk betalt av Øst-tyskerne for å drive desinformasjon. Dette er hentet fra papirer som ble frigitt etter muren fall - en mur som han forsvarte byggingen av i en rekke artikler. Tyskerne skriver i sine papirer at han gjorde et svært godt arbeid for dem, og at han burde få bedre betalt.

Var det noe som sa faren over?

VILLE GITT STRYK

Haakon Lie er altså ikke i tvil. - Lund-kommisjonen leverer en historiebeskrivelse som ville gitt stryk dersom den var blitt levert som hovedfagsoppgave, og han er sikker på at det skyldes kommisjonens sammensetning.

Flere av kommisjonens medlemmer har en politisk fortid som gjør at de ikke kan se dette med nøytrale briller, sier han.

Og kommisjonen tror ikke Haakon Lie på at han ikke drev dette spillet, og var en av oppdragsgiverne for de som drev avlyttingen - Hobbelt-Hagen, Hjeltn-Nilsen og Ronald Bye.

Dette apparatet var LOs - ikke vårt. Dermed var det heller ikke jeg som mottok rapportene. Ronald Bye hevder noe annet, men personalet på kontoret ble spurt av kommisjonen om de hadde sett ham på mitt kontor. De svarte at de ikke vis-

ste hvem Ronald Bye var før han kom til kontoret som partisekretær.

Men Hjeltn-Nilsen var derimot på ditt kontor?

Javisst. Han var der både titt og ofte, og jeg var like ofte oppe i Arbeiderbladet. Vi holdt til i femte etasje, Arbeiderbladet i sjette. Det var en suppe alt sammen. Vi vanket inn og ut hos hverandre hele tiden. Det har heller ikke kommisjonen fått med seg.

ALDRI I BUNKEREN

Men derimot at du ga ordre til avlytting av et bestemt kommunistmøte, og at du var tilstede i bunkeren der det skjedde?

Ja. Til det første vil jeg si følgende: Tror noen at jeg skulle kunne gå til Evang, sjefen for etterretningstjenesten, og fortelle ham hvilke møter som skulle avlyttes? Det er absurd, i alle fall for alle som kjente Evang.

Og når det gjelder oppholdet i bunkeren: Det er mye du kan glemme i løpet av 40 år, men hadde jeg vært i en bunker, så ville jeg husket det. Jeg har aldri noen gang vært i noen bunker i Oslo.

Som eksempel på manglende historieforståelse fra Lund-kommisjonen viser Haakon Lie til en tale som daværende forsvarsminister Jens Chr. Hauge holdt i Stortinget i 1951. Da nesten fordoblet man forsvarsbevilgningene, det skulle trenes opp 45.000 mann i løpet av 1951/52.

Hvordan skulle man kunne sile ut kommunistene i denne prosessen uten hjelp fra oss? Det var umulig.

Liksom det er umulig å tenke seg hemmelige tjenester uten de samme kontakter i andre partier og organisasjoner - blant dem alle våre store aviser. Det har ikke Lund-kommisjonen fått med seg noe om, trass i at det var deres mandat.

Hva synes så Haakon Lie om kritikken som nå kommer fra alle andre partier, inkludert Høyre?

Om Høyre vil jeg si følgende: Det er en skam, både den rolle partiet spilte ved opprettelsen av Lund-kommisjonen - og det spilte partiet nå bedriver. Da dette skjedde sto Høyre på sidelinjen og applauderte vårt arbeid. De applauderte. Og de visste at ingen andre kunne gjort jobben.

Men vi gjorde den. Og det er jeg stolt av, sier Haakon Lie.

109929